

הנשלתו הערוך של הרב חיים דוד הלוי

אייר: אבי כץ

כתבה: רחל סלייטר

הַשְּׁלָחַן הָעָרוֹךְ שֶׁל הָרַב חַיִּים דָּוִד הַלֵּוִי

”לשמש שם אוהל בהם”

(תהילים יט)

השמש מאירה לכולם ללא הבחנה,

והשמש הזו גם כן האירה בכל מקום, בכל בית, בארץ ובעולם.

רבבות אלפי ישראל אומרים ”כי עמך מקור חיים, באורך נראה אור“.

בכל מקום הרב לימד תורה, לכולם וללא הבחנה.

לא היה לגביו שום הבדל בין חלק אחד של עם ישראל לחלק אחר.

במקומות שרבנים לא יכולים להיכנס, הוא הגיע ולימד, ודבריו היו נשמעים.

שמש מאירה ונעימה.

וְרָאוּ שֶׁהַתּוֹרָה רְלוּוֹנָטִית וְנוֹגַעַת לְחַיִּים.

תורה מאירה, ללא יפיופים, ללא עטיפות.

עם המעיל השחור, עם הזקן, ללא תארים אקדמיים,

ודבריו נשמעו, התורה האירה.

(מתוך דברי ההספד של הרב אמיטי, חתנו של הרב הלוי)

כתיבה ועריכה: רחל סלייטר

ליווי וייעוץ פדגוגי: אסתר חטב, מפקחת ארצית קדם-יסודי, חמ”ד

ייעוץ: מלכה כהן

עריכה לשונית: נעמה ביטון

איורים: אבי כץ

קראו והעירו: בני משפחתו של הרב חיים דוד הלוי, הרב מרדכי גרינבלט, הרב דוד עצמון, גילה מויאל –

מפקחת גנ”י דרום, יפה טויטו – מפקחת גנ”י מרכז, בת שבע מלכה, רבקה לנגזם – מדריכה למוסיקה,

תמר זקס, איילה חמילבסקי, גילה שטאל, אשרית דן

עיצוב גרפי: סטודיו GOLANDESIGN | 054-8445352

הפקה: אתי אורלב, בת-שבע סיאני, מינהל החינוך הדתי

אתר מנהל החינוך הדתי:

/http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Hemed

הוצאה לאור: המכללה האקדמית ”חמדת הדרום”

יום שבת, יום השביעי - מה בכנפיו יביא?
קולות הפיוט בביתו של הרב חיים דוד הלוי...

תפלת שחרית של שבת הסתיימה. אילת בת החמש אחזה בכף ידו של
אבא ושניהם הלכו בנחת הביתה. אילת הסתכלה על האנשים הפוסעים
ברחוב. היא הריחה את ריחות מטעמי השבת והקשיבה לקולות שנשמעו
מבעד לחלונות הפתוחים.

ליד אחד הבתים האטה אילת את צעדיה.
"אבא", היא קראה בהתפעלות, "תשמע איך שרים יפה בבית הזה".
היא הצביעה על בית קטן שסביבו היתה גנה. בגנה צמחו הדסים, נרקיסים
וירדים, שהפיצו ריח בשום.
אבא נעצר ליד אילת והקשיב אף הוא. מתוך הבית נשמע קול שירה של
בני המשפחה:

אגדלה אלהי כל נשמה
ואודה ברב פחד ואימה
בעמדי תוך קהלך צור לרומם
לך אברע ואכף ראש וקומה

“מי גר כאן?” שאלה אילת בסקרנות.
“הרב הלוי גר כאן”, ענה אבא. “הרב חיים דוד הלוי הוא הרב של העיר.
בכל שבת שומעים את הרב שר פיוטים.”
“הלוי? בגן החדש שלי יש ילדה שקוראים לה גילה הלוי”, אמרה אילת.
“אולי היא הבת שלו”, הציע אבא.
“אני הולכת לראות אם זה הבית שלה”, הכריזה אילת ומיד החלה לקפץ
על השביל המוליך אל הבית.
“אילת, אנו הולכים הביתה לאכל את סעודת השבת”, הזכיר לה אבא,
“את יכולה לבקר את גילה ביום אחר.”
אילת הסתכלה על הגנה והמשיכה ללכת עם אבא. קול שירת הפיוט
לנה אותם בדרךם והנעים להם את ההליכה.

יום הראשון בשבוע - מה בכנפיו יביא?
הזמנה לבקור בביתו של הרב חיים דוד הלוי...

למחרת בבקר, ביום ראשון, פגשה אילת את גילה ליד שער הגן.
"גילה, אבא שלך הוא הרב של העיר?" היא שאלה אותה בהתרגשות.
"כן", ענתה גילה בביטחון.
"ביום שבת עברתי ליד הבית שלך ושמעתי אתכם שרים.
במשך כל הארוחה אתם שרים?" היא שאלה אותה.
"אנחנו שרים הרבה זמן ואחר כך לומדים הלכה מתוך ספר שאבא שלי
כתב", ענתה לה גילה.
"מה זה הלכה?" שאלה אילת.
"הלכה זה...משהו... אני לא יודעת איך מסבירים. תבואי אלי הביתה
ואני אבקש מאבא שלי שיסביר לך", ענתה לה גילה.

יום השני בשבוע - מה בכנפיו יביא?

טעם מתוק וקול עדין בביתו של הרב חיים דוד הלוי...

ביום שני אחר מנוחת הצהרים הלכה אילת לבית של גילה. היא פסעה בשביל ההדסים הבשום אל הבית.

"תוק, תוק, תוק" היא דפקה בדלת ונסתה לדמיון איך נראה ביתו של רב העיר.

"האם יהיה בו ארון קדש עם ספרי תורה והרבה כפות וטליתות ? או אולי תמונות גדולות של רבנים? "

בדיוק אז נפתחה הדלת.

"בואי, הכנסי", חיכה אליה אמא של גילה חיוך רחב.

"גילה, החברה שלך הגיעה", היא קראה בקול.

אילת נכנסה לבית והתבוננה סביב. מדפי עץ מלאו את הבית הקטן מן הרצפה עד התקרה ועליהם ספרי קדש רבים. על הקיר הייתה תלויה תמונה של הרב עוזיאל.

ריח ערב של עוגיות לטף את אפה.

"כבדי את האורחת בעוגיות התמרים שאפיתי", פנתה אמא אל גילה, "ולא לשכח לברך בורא מיני מזונות. את זוכרת שאבא תמיד אומר שטוב לזכות את הבית בברכה".

"איזו עוגיה מתוקה!" אמרה אילת ולקחה עוד עוגיה מהצלחת. בעוד היא מתענגת על העוגיה, הגיע אל אזניה צליל עדין:

טיק, טיק, טיק
טיק, טיק, גלינג
טיק, טיק, טיק
טיק, טיק, גלינג

אילת היתה סקרנית מאוד והציצה לצדדים.

"מאין בא הצליל?" היא תהתה.

"אילת, בואי לחדר שלי לשחק בבבות", קראה אליה גילה. אילת הלכה בעקבות גילה לחדר, כשהצליל העדין מלווה אותן כל זמן המשחק.

יום השלישי בשבוע - מה בכנפיו יביא?
מסעדה בביתו של הרב חיים דוד הלוי...?

ביום שלישי בבקר נפגשו גילה ואילת בגן.
"אמא שלי מזמינה אותך לאכל ארוחת צהרים אצלנו היום", אמרה גילה.
"איזה כיף!" שמחה אילת וחבקה את גילה.
בצהרים הלכו הילדות לביתה של גילה. כל הדרך הן קפצו ושרו. כאשר הגיעו לשביל ההדסים הבשום, ראתה אילת אנשים נכנסים אל הבית.
"זאת המשפחה שלך?" שאלה את גילה בסקרנות.
"לא", אמרה גילה ופתחה את הדלת. ריח טוב של מרק קדם אותן.
במטבח ראתה אילת אנשים יושבים ואוכלים.
"יש לכם מסעדה בבית?" שאלה אילת.
"לא", ענתה לה גילה.
"אז מי כל האנשים האלה?" שאלה אילת את גילה.
"לאנשים האלה אין מה לאכל, אז הם באים לאכל את מה שאמא שלי מבשלת", לחשה גילה.
אילת הסתכלה על אמא של גילה. היא הגישה את הארוחה במאור פנים.
האנשים אכלו בהנאה רבה.
"הצטרפנה לארוחה", הציעה אמא של גילה, והן הזדרזו לטל ידים. האכל
היה חם וטעים.

"אבא שלך לא אוכל אתכם ארוחת צהרים?" שאלה אילת.
"לא. אבא שלי נוסע לכל מיני מקומות בארץ ומלמד אנשים תורה",
ענתה גילה.

אחר ברכת המזון הלכו הבנות לשחק בחצר. תוך כדי המשחק הן שמעו
קולות שיחה מן הרחוב.

"אבא שלי הגיע", שמחה גילה. "שמעתי אותו אומר שלום לדוד. הוא
תמיד אומר שלום לכל אחד", אמרה גילה. "בואי, נכנס. אני רוצה להגיד
לו שלום".

בתוך הבית שמעה אילת שוב את הצליל העדין:

טיק, טיק, טיק
טיק, טיק, גלינג
טיק, טיק, טיק
טיק, טיק, גלינג

היא הציצה לחדר שממנו נשמע הצליל. איש גבוה ישב ליד שלחן ולפניו
היו ספרי קדש פתוחים.

"מי יושב שם?" שאלה אילת.

"זה אבא שלי. הוא לומד תורה", ענתה לה גילה.

"אבא!" היא קראה.

הרב הסתובב אל גילה וחיך. הילדות חיוכו וחזרו למשחקן.

יום הרביעי בשבוע - מה בכנפיו יביא?
תורה מתוקה בביתו של הרב חיים דוד הלוי...

ביום רביעי שחקו הילדות במגרש המשחקים כל שעות אחר הצהריים
ורק לעת ערב הן נכנסו לבית של גילה. אמא של גילה כבדה אותן
בעוגיות התמרים המתוקות, ושוב שמעה אילת את הצליל העדין:

טיק, טיק, טיק
טיק, טיק, גלינג
טיק, טיק, טיק
טיק, טיק, גלינג

אילת רצתה לשאל את גילה מהו הצליל הזה, אך לפתע פסק הצליל ומן
החדר יצא אבא של גילה, הרב חיים דוד הלוי.
"שלום, מה שלומכן?" הוא חייך אליהן.
"אבא, אתה רוצה עוגיה שאמא אפתה?" שאלה גילה. "העוגיה כל-כך
מתוקה".
"עכשו למדתי תורה מתוקה כל כך", אמר הרב. "אני מאחל לכן שטעם
התורה תמיד יהיה מתוק בפיכן, כמו טעם העוגיות!" הוא ברח אותן.

אֵילַת הַתְּרַגְּשָׁה כָּל כָּךְ שֶׁהָרֵב שֶׁל הָעִיר מְדַבֵּר אֵלֶיהָ. הִיא הַפְּסִיקָה לֶאֱכֹל
אֶת הָעוּגֵיָה וְהִסְתַּכְּלָה עָלָיו בִּירְאָת כָּבוֹד, לִרְאוֹת מַה הוּא עוֹשֶׂה. הָרֵב
הוֹרִיד אֶת הַכֶּפֶה שֶׁהִיָּתָה עַל רֹאשׁוֹ וְחִבֵּשׁ כֶּפֶה אַחֲרָת. זֶה הִיָּתָה כֶּפֶה
מְרַבֶּעַת, מְגַבֶּהֶת וּבּוֹלָטָה.

“אֲנִי הוֹלֵךְ לְהַתְּפַלֵּל”, אָמַר הָרֵב, בִּירוֹךְ אֶת כָּל־מִשְׁלֹם וַיֵּצֵא מִהַבֵּית.
“לָמָּה אָבֹא שָׁלֹךְ, הָרֵב, הַחֲלִיף כֶּפֶה?” שָׁאַלָה אֵילַת אֶת גִּילָה.
“אָבֹא שְׁלִי אוֹהֵב מְאֹד אֶת הַתְּפִלָּה. בְּכָל פַּעַם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לְהַתְּפַלֵּל, הוּא
חוֹבֵשׁ אֶת הַכֶּפֶה הַמִּיָּחָדָה הַזֹּאת לְכָבוֹד הַתְּפִלָּה.”
אֵילַת נִפְרָדָה מִגִּילָה וְהִלְכָה הַבֵּיתָה. כָּל הַדֶּרֶךְ הִיא שָׂרָה שִׁיר שֶׁהִיא
הַמְצִיאָה: “הַתּוֹרָה הִיא מְתוֹקָה! הַתּוֹרָה הִיא מְתוֹקָה!”

יום החמישי בשבוע - מה בכנפיו יביא?

תרנגולת עם פרבולת בביתו של הרב חיים דוד הלוי...

ביום חמישי שוב עברה אילת ליד ביתה של גילה. בשביל ההדסים הריחני פסעה אשה וביתה תרנגולת.

"אתמול היתה להם מסעדה בבית. מעניין מה יהיה שם היום?" חשבה אילת והלכה בעקבות האשה אל בית הרב.

"שלום", קראה האשה. "אפשר לשאל את הרב שאלה?" הרב יצא מחדרו.

"איזו שאלה את רוצה לשאל?" פנה אליה הרב בפנים מאירות. "כנף אחת של התרנגולת נראית משנה. האם התרנגולת כשרה?" שאלה האשה בדאגה.

הרב אחז בתרנגולת כדי לבדק אותה. התרנגולת קפצה מתוך ידיו והתחילה להתרוצץ. היא קרקרה בקול ונוצותיה התעופפו לכל עבר.

האשה מהרה לתפס את התרנגולת.

"סליחה, סליחה!" היא אמרה לרב.

"זה בסדר" אמר הרב בנחת. "אסתכל בספר כדי לדעת את התשובה" "בספר תורה כתוב אם התרנגולת שלי כשרה?" שאלה האשה.

"חכמים למדו אותנו הרבה הלכות נוספות שלא כתובות בתורה. אני מעין בספר שנקרא 'שלחן ערוך'". פתח הרב את הספר ועין בו.
"התרנגלת כשרה", הוא הרגיע את האשה.
"תודה על התשובה", אמרה האשה בשמחה ופנתה ללכת. אילת יצאה בעקבותיה. הרב נכנס לחדרו ומיד נשמע הצליל העדין:

טיק, טיק, טיק
טיק, טיק, גלינג
טיק, טיק, טיק
טיק, טיק, גלינג

אילת חזרה אל ביתה. בבית ישב אבא שלה והאזין לשיחה ששדרה ברדיו.
"של מי הקול הזה?" שאלה אילת את עצמה. "הוא נשמע לי מכר"
"זה... אבא של גילה!"
"אבא, מה עושה הרב הלוי בתוך הרדיו?" שאלה אילת.
"הרב יושב באלפון הרדיו ואנשים מתקשרים אליו כדי לשאל אותו שאלה.
הרב מסביר להם מה כתוב בתורה ואומר להם איך לנהוג".
"אני כבר יודעת את התשובה", צחקה אילת. "היום שמעתי שהרב אמר שהתרנגלת כשרה", צחקה אילת.

יום הששי בשבוע - מה בכנפיו יביא?

הכנות לשבת בביתו של הרב חיים דוד הלוי...

ביום ששי, אחרי קבלת שבת בגן, הלכו הילדות הביתה.
"היום לא נוכל לשחק הרבה זמן, כי אני צריכה לעזור לאמא לכבוד שבת", אמרה גילה.
במטבח ראו הילדות את אמא של גילה טורחת ומבשלת מטעמים לכבוד שבת.

מחדרו של הרב נשמע שוב הצליל העדין:

טיק, טיק, טיק
טיק, טיק, גלינג
טיק, טיק, טיק
טיק, טיק, גלינג

"אילת", אמרה אמא של גילה, "הכנתי למשפחה שלך עוגיות תמרים לכבוד שבת".

היא הושיטה לאילת את צלחת העוגיות מכסה במפית.
"מחר אחרי סעודת השבת תבואי אלינו ותלמדי אתנו מ'קצור שלחן ערוך'", היא אמרה.

בדרך הביתה חשבה אילת על ההזמנה.
"שלחן ערוך? במה השלחן ערוך?" היא חשבה, "בעוף ותפוחי אדמה? בממתקים? ואולי בעוגת שוקולד עם סכריות צבעוניות?"

יום שבת קדוש - מה בכנפיו יביא?
שלחן ערוך בביתו של הרב חיים דוד הלוי...

לאחר סעודת השבת יצאה אילת לביתה של גילה, כשהיא לבושה בשמלה לבנה ולרגליה נעלי השבת המבריקות.
כאשר הגיעה אילת לשביל ההדסים, נשמעה לאזניה שירת הפיוטים המסתלסלת. כל-כך רצתה אילת לראות כבר את השלחן הערוך שספרה עליו גילה.
כשאילת פתחה את הדלת, היזה שקט בבית. המשפחה סימה לשיר. גם את הצליל העדין **טיק, טיק, גלינג** היא לא שמעה.
בתוך הבית ישבו כל בני המשפחה סביב שלחן השבת הערוך במטעמים. "רפאל, הבא לנו בבקשה את ה'קצור שלחן ערוך'", בקש הרב מבנו.
"אבל השלחן הערוך כבר כאן", אמרה אילת.
"נכון, השלחן ערוך, המטעמים כבר מוכנים לכבוד שבת", חיכה הרבנית מרים, אמא של גילה. "אבל גם הספר שהביא רפאל, נקרא בשם 'קצור שלחן ערוך'".

הָרַב פָּתַח אֶת הַסֵּפֶר.

"ב'קצור שלחן ערוך' ערוכות ומוכנות כְּכַר הַהֲלָכוֹת", הִסְבִּיר הָרַב. "אִם לומדים אותן, יודעים מִיָּד אֵיךְ צָרִיךְ לָנֶהֱגָה. אֲנִי לומד תּוֹרָה וְכוֹתֵב הֲלָכוֹת כְּדֵי שְׁאֲנָשִׁים יוֹכְלוּ לַדַּעַת מָה לַעֲשׂוֹת."

"אֵת יוֹדַעַת, אֵילֶת", אָמְרָה גִּילָה, "אָבָא שְׁלִי כוֹתֵב אֶת הַהֲלָכוֹת בְּמִכּוֹנֶת כְּתִיבָה."

"אֲזֵי זֶהוּ הַצִּלִּיל הָעָדִין שֶׁשִּׁמְעָתִי", הִתְלַהֲבָה אֵילֶת טִיקָה, גְּלִינָה זֶה צִלִּיל שֶׁל מִכּוֹנֶת כְּתִיבָה."

"אָבֵל... מָה זֶה בְּכָלל 'הֲלָכָה'?" הִיא שָׁאַלָה.

"הֲלָכָה מוֹלִיכָה אוֹתָנוּ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה", עָנָה הָרַב. "מִי שְׂרוּצָה לַדַּעַת אֵיךְ לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה, יְכוּל לִפְתּוֹחַ אֶת 'קצור שלחן ערוך' וּלְלַמֵּד אֶת הַהֲלָכוֹת. הַתּוֹרָה הִיא מְקוֹר הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ."

"אֲחוֹתִי הַגְּדוֹלָה אָמְרָה לִי שֶׁכָּל הַיְלָדִים בְּבֵית סֵפֶר לומדים מֵהַסֵּפֶר הַזֶּה", נִזְכְּרָה אֵילֶת.

"אֶת רוּצָה לְהַסְתִּיכַל בּוֹ?" הִגִּישׁ הָרֵב לְאַיִלָּת אֶת הַסֵּפֶר.
 אֵיִלָּת פָּתְחָה אֶת הַסֵּפֶר. הָיוּ בּוֹ הָרַבָּה מְלִים וְאַפְלוּ לֹא תִמוּנָה אַחַת.
 "אֲנִי לֹא רוֹאָה אֶף הֶלְכָּה", הִיא אָמְרָה.
 הָרֵב פָּתַח אֶת הַסֵּפֶר בְּעֵמּוּד 154 וְהִצְבִּיעַ עַל מֶלֶה שֶׁהִיא הַכִּירָה - שִׁבְת.
 "אֲנִי גַם רוֹאָה אוֹתִיּוֹת שֶׁאֲנִי מַכִּירָה: אֶל"ף, בֵּי"ת, גִּימ"ל, דָּל"ת וְ-ה"א",
 הִיא אָמְרָה בְּהִתְרַגְּשׁוֹת.
 "אֲנִי אֶקְרָא אֶת הֶלְכָּה ה"א", אָמַר הָרֵב: "יִהְיֶה שְׁלִיחָנוּ עֲרוֹךְ וּמִפָּה פְּרוּסָה...
 וַיִּבְרַךְ עַל הַיָּין... וַיִּרְבֶּה בַּפִּירוֹת וּבַמִּגְדִּים".
 "גַּם אֲנַחְנוּ עוֹשִׂים אֶת הֶהְלֶכָה הַזֹּאת בְּבֵית שְׁלָנוּ", אָמְרָה אֵיִלָּת בְּשִׂמְחָה.
 הִיא הִבִּיטָה בַּדָּף. הָיָה נִדְמָה לָּהּ שֶׁהֶלְכוֹת הַכְּתוּבוֹת מוֹשִׁיטוֹת לָּהּ יָד
 וּקוֹרְאוֹת לָּהּ: "אֵיִלָּת, בּוֹאִי אִתָּנוּ. נוֹלִיךְ אוֹתְךָ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה הַמְתוּקָה".

דבר ראש המנהל לחינוך דתי

ברכות וה' עמכם, זו השנה השלישית שכל משפחת החמ"ד - הורים, מורים ותלמידים, החל מגני הילדים ועד הבוגרים שבמכללות, מקדישים שנה ללימוד דמות של מנהיג ציבור בציונות הדתית. בשנה הקרובה נלמד, נכיר ונצמח לאור דמותו של הרב חיים דוד הלוי, שהיה רבה של ראשון לציון ורבה של תל אביב.

הרב היה בעל אישיות מקיפה ושלמה. הנושאים הרבים שעסק בהם וכתב עליהם מצביעים לא רק על גדולתו, אלא גם על התורה שלנו כתורת חיים המקיפה, נוגעת ומכוונת את החיים כולם. הנושאים הרבים שנגע בהם הרב נוגעים בעולמו הפרטי של האדם, ההלכתי, הערכי והמוסרי, ועל היות האדם חלק מקהילת עם ישראל כולו, החי במדינת ישראל. מאות התשובות שכתב הרב מלמדות על התורה כרלוונטית וכמעצימה את היהודי כאן ועכשיו. הרב היה מגדלור לאהבת ישראל ולחיבור בין כל חלקי הציבור. נשתדל כולנו ללמוד מדמותו המיוחדת, האצילית, המעורבת עם הבריות. נתחנך עם ילדינו לאורו של גדול בישראל: במידות, בענווה, באהבת כל אחד מישראל, בלימוד ההלכה ובתודה לקב"ה על התקופה הגדולה שבה אנו זוכים לחיות.

אברהם

דבר נשיא המכללה

אחד היסודות החשובים של היהדות הוא "אמונת חכמים". ביסוד זה אנו מבטאים את הכבוד, ההערכה והאמונה בחכמי ישראל כמייצגים את תורת ישראל, את ההנהגות הראויות לאדם, ורואים בהם מודל לחיקוי ולהערצה. העיסוק בגדולי ישראל במערכת החינוך בכלל, ובגיל הרך בפרט, הוא חלק מהגישה הנ"ל. הצבת גדולי ישראל, במהלך שהתחיל בשנה"ל הקודמת לגבי הר' צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל, כנושא לימוד שנתי בחמ"ד, והמשכו בנושא של שנה זו - ר' חיים דוד הלוי זצ"ל - יש בה אמירה לגבי דמויות המופת שהנהיגו את עם ישראל לדורותיו. הכרת דמותו ומפעלו ההלכתי של הרב חיים דוד הלוי, ה"קיצור שולחן ערוך", היא חלק מהחינוך היהודי, הערכי, הנדרש יותר מכול בימינו. יהיה רצון שדמותו ודמות חכמי ישראל יהיו נר לרגלנו.

אני מברך את כל העושים במלאכה: בראש ובראשונה את הגב' רחל סלייטר, כותבת הערכה (שהיא בוגרת המכללה), את הגב' אסתר חטב, המפקחת הארצית, בעלת היוזמה ומקדמת העניין כולו ואת מינהל החינוך הדתי, בראשותו של הרב ד"ר אברהם ליפשיץ, שעוסק כל העת, בהעמקת ערכי היהדות, המוסר והמידות בילדי ישראל, דרך מחנכיו ומוריו.

פרופ' אבי לוי
נשיא מכללת "חמדת הדרום"

דברי הגב' אסתר חטב, מפקחת ארצית קדם-יסודי חמ"ד. שלום וברכה,

"אֲשֶׁרֵינוּ מֵה טוֹב חֲלָקֵנוּ
וּמֵה נְעִים גּוֹרְלֵנוּ
וּמֵה יָפָה [מֵאֲדָ] יְרוּשָׁתֵנוּ" (מתוך התפילה)

הספר על הרב חיים דוד הלוי הוא הספר השלישי בסדרת הספרים על מנהיגי הדור שהתוו את משנת הציונות הדתית. הספרים בסדרה זו מיועדים לילדי חמ"ד.

בשנים האחרונות פגשו הילדים הצעירים בגן, הלכה למעשה, את הרב עוזיאל זצוק"ל ואת הרב צבי יהודה הכהן קוק זצוק"ל. הם למדו ממידותיהם, הכירו את קורות חייהם, שרו, המחיזו וביקשו לדעת עוד ועוד.

בזכות הסיפורים נכנסו הדמויות רמות המעלה בטבעיות לגן הילדים. ההתרחשויות המתוארות, האמירות, המילים, השמות והמבעים יצרו הוויה. אכן, סיפורים הם חומרים של נצח ודבק תרבותי וחברתי, המוכיחים חיוניות נמשכת. היטיב להגדיר את עוצמתו של הסיפור ר' נחמן מברסלב באמרתו ש"נהוג לומר שסיפורים טובים לשינה, ואני אומר שהם מעירים את הנשמה".

השנה יכירו ילדי הגנים ספר חדש - "השולחן הערוך של הרב חיים דוד הלוי". הסיפור מאפשר קרבה לדמות, אהדה וסקרנות.

אנו, המבוגרים, הכרנו את הרב בזכות השולחן הערוך "מקור חיים", והשנה יש לנו הזדמנות להכירו מנקודות מבט נוספות. הרב היה חדשן, מאיר פנים, קשוב, רגיש לציבור ולצרכיו המגוונים. הוא ראה בַּהֲלָכָה אבני דרך, המוליכות אותנו בדרך התורה.

ישר- כוח ענק לגב' רחל סלייטר על היצירה הייחודית לגני חמ"ד.
רוב תודות למכללת חמדת הדרום ולעומד בראשה, הפרופסור אבי לוי, ולשותפים להפקת הסיפור וחומרי הלמידה הנלווים אליו.

בברכת הצלחה במעשה ידינו
אסתר

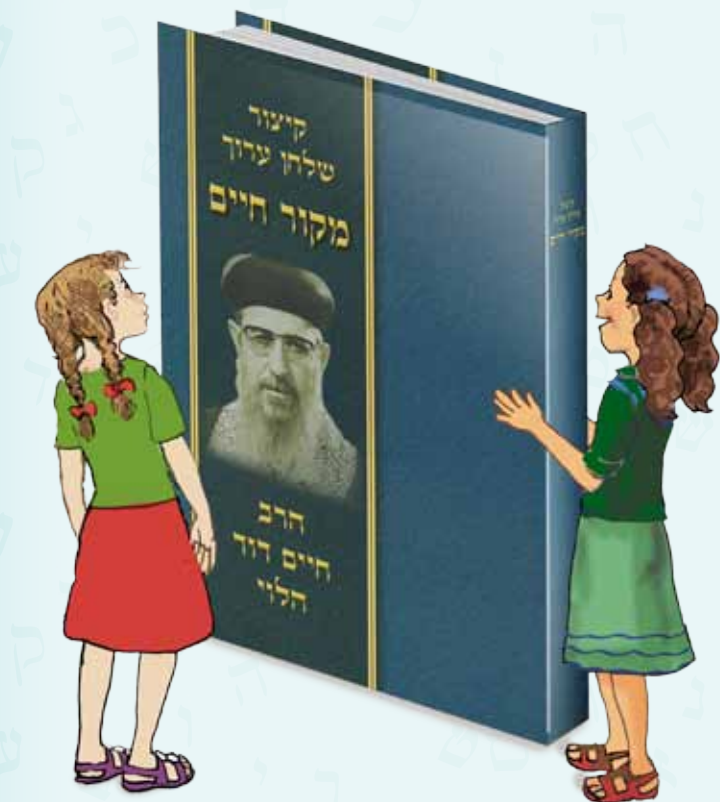
הורים יקרים

במסגרת התוכנית הרב-שנתית להנחלת מורשת המנהיגות הרבנית לתלמידי חמ"ד, וכחלק מהעמקת הזהות הציונית-דתית, בחר מינהל חמ"ד להאיר את דמותו של הרב חיים דוד הלוי.

"אור זרוע לצדיק" (תהילים טז, יא)

הסיפור "השולחן הערוך של הרב חיים דוד הלוי" מתאר את דמותו האצילית של הרב, שהצליח להקנות לציבור בחן ובנועם את ההליכה בדרך ההלכה.

מִדֵּי יוֹם עומדת איילת משתאה כשהיא מתוודעת לקשת הגוונים בדמותו של הרב- אדם צנוע ואציל,

אדם המכבד את הבריות ואוהב את התורה. היא גם רואה את הרב כמנהיג - פוסק, כותב ספרי הלכה ומרביץ תורה ברבים.

קשת הגוונים בדמותו של הרב מתאחדת לאור גדול- "אור זרוע לצדיק", ולאורו הולכת איילת בתהליך החקר והגילוי שהיא עוברת במהלך השבוע.

לאורו של הרב חיים דוד הלוי נלך גם אנו. נחבוק באהבה את הספר "קיצור שולחן ערוך", המהווה חוליה בשרשרת של התורה שבעל פה, ונפסע עם ילדי הגן בדרך התורה המתוקה.

לקרוא בצוותא עם ההורים

מאחר שהסיפור ארוך, כדאי לספר אותו בהמשכים, בהתאמה לגיל הילד וליכולת הקשב שלו. איילת המבקרת בבית של גילה מגלה דברים חדשים בכל יום. בכל פעם שסיימתם להקריא לילדכם יום אחד מהסיפור, כדאי לשחק עִמּוֹ "משחק תפקידים", על מנת שִׁכְנִים

את מה שספרתם לו. הילד יציג את תפקידה של איילת המגיעה לגן למחרת הביקור אצל גילה, וההורה יהיה הגננת שמקשיבה ל"איילת" המספרת את חוויותיה. כאשר יספר הילד את הסיפור בשפתו, הוא יבין את המילים ה"קשות" ויחווה את הגילוי שגילתה איילת באותו היום.

יציר הסיפור הוא הצליל של מכונת הכתיבה, כי זה אכן היה הצליל הדומיננטי בביתו של הרב, שהדפיס במכונה את ספריו הרבים. מכיוון שהיום כבר לא מדפיסים במכונות כתיבה, ויש להניח שמרביתם של הילדים אינם יודעים מכונת כתיבה מהי, אפשר להראות לילדים את האיור של מכונת הכתיבה (בדף האחרון), ואת אופן פעולתה אפשר לראות באינטרנט. מומלץ לבקר אתם במוזיאון של פעם, המציג חפצים שונים וכלי עבודה מהדור הקודם, ובין היתר מכונת כתיבה.

מאחר שאחד המסרים של הסיפור הוא שהליכה מוליכה בדרך התורה, כדאי להפנות את תשומת ליבם של הילדים לכך שהפועל הִלְכָה מתלווה פעמים רבות לדמותה של איילת הרוצה לדעת מהי הִלְכָה. אפשר להציע לילד לספור את מספר הפעמים שמופיעה המילה הִלְכָה בכל יום מימות הסיפור.

"וְהָעֶרֶב נָא, ה' אֱלֹהֵינוּ, אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְכִי כָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל..."

כדי שיכיר עם ישראל את ההלכות הנחוצות ביותר לכל אדם מישראל בימי חייו, כתב הרב חיים דוד הלוי את ספרו "קיצור שולחן ערוך". הספר התקבל כספר המרכזי ללימוד הלכה במערכת החינוך הממלכתית-דתית, ונמצא כמעט בכל בית.

אם גם בביתכם נמצא הספר, הראו אותו לילדכם. שאלו אותו מה הוא היה רוצה ללמוד אתכם מתוך הספר. הילד יוכל לסמן בעיגול את האות שמראה את ההלכה הנלמדת. לפני פסח, לדוגמא, אפשר לנצל את ההזדמנות וללמוד עם הילדים את הלכות הפסח, כמו שכתוב: "שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום" (פסחים ו, א). "קיצור שולחן ערוך" יכול להוות גם מקור לעיון ולחיפוש תשובות לשאלות בענייני הלכה של בני המשפחה.

אם גם אתם למדתם מתוך הספר כשהייתם תלמידים, שתפו את ילדכם בזיכרונותיכם מהלימוד בו.

הרב חיים דוד הלוי ייחס חשיבות רבה ללימוד המשפחתי. בכל יום שבת הוא נהג ללמוד עם משפחתו. בערב שבת הם עיינו בפרשת השבוע, וביום השבת למדו הלכות מתוך "קיצור שולחן ערוך".

וכך כתב הרב: "כל דבר הנמסר מפי האב נכנס ללב הבן באימון מלא ובביטחון פשוט, כי יודע ומרגיש הבן כמה אביו אוהבו", ו"לכן פשוט בהלכה, שחייב כל אדם מישראל לחנך את בנו הקטן במצוות..." (מור"ל ב).

רחל סלייטר

מכונת כתיבה

"לאזורם נלך"

סדרת הספרים לילדי החמ"ד:

תשע"ד

תשע"ג

תשע"ב

דעה
הוצאת ספרים
למכללה האקדמית
לחמדת הדרום